

คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์
เรื่อง การออกตั๋วสัญญาใช้เงินสำหรับสหกรณ์
พ.ศ. ๒๕๕๔

ด้วยสหกรณ์ได้มีการออกตั๋วสัญญาใช้เงิน เพื่อเป็นเครื่องมือทางการเงินในการระดมเงินทุนหรือกู้เงิน เพื่อเป็นทุนดำเนินงานของสหกรณ์อย่างแพร่หลาย ซึ่งสหกรณ์มีอำนาจกระทำการได้ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๖ แต่ยังไม่มีความชัดเจนในการปฏิบัติเกี่ยวกับตั๋วสัญญาใช้เงิน ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ขอแนะนำ แก่สหกรณ์ไว้ดังต่อไปนี้

๑. ความหมายตั๋วสัญญาใช้เงิน

ตั๋วสัญญาใช้เงิน คือ หนังสือตราสารซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่า “ผู้ออกตั๋ว” ให้คำมั่นสัญญาว่าจะใช้เงิน จำนวนหนึ่งให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง หรือใช้ให้ตามคำสั่งของบุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่า “ผู้รับเงิน”

๒. วัตถุประสงค์การออกตั๋วสัญญาใช้เงินของสหกรณ์

ตั๋วสัญญาใช้เงินออกให้เพื่อวัตถุประสงค์แห่งการชำระหนี้แทนเงินสดไว้ก่อน สะดวกต่อการทำธุรกรรมระหว่างสหกรณ์ด้วยกัน ทั้งนี้ ให้มีผลผูกพันความเป็นหนี้ซึ่งอาจเกิดจากธุรกิจการค้า การกู้ยืมเงินและการรับฝากเงิน

๓. ขอบเขตการออกตั๋วสัญญาใช้เงินของสหกรณ์

(๑) ออกให้สหกรณ์ด้วยกัน เพื่อชำระหนี้การค้าขายระหว่างสหกรณ์ หรือการกู้ยืมเงินระหว่างสหกรณ์ หรือรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่น

(๒) ออกให้สมาชิกสหกรณ์ เพื่อชำระหนี้การค้า กรณีเมื่อสหกรณ์ซื้อสินค้าหรือผลิตผล แต่ไม่สามารถจ่ายเงินสดได้ทันที

(๓) ออกให้ธนาคาร เพื่อการกู้ยืมเงิน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการของธนาคาร

(๔) ตั๋วสัญญาใช้เงินต้องกำหนดตัวผู้รับเงินให้แน่นอนและต้องเป็นตั๋วสัญญาใช้เงินชนิด “ห้ามโอนเปลี่ยนมือ” เขียนไว้ที่หน้าตั๋ว

(๕) จำนวนเงินที่กำหนดในตั๋วสัญญาใช้เงิน ถือเป็นหนี้ของสหกรณ์ผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน จะต้องอยู่ในวงเงินกู้ยืมหรือค้ำประกันของสหกรณ์ที่นายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบ

(๖) การกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้ตั๋วสัญญาใช้เงินต้องให้สอดคล้องกับหนี้ที่ออกตั๋วสัญญาใช้เงินนั้น ตามความเหมาะสม เช่น เพื่อการกู้ยืมเงิน กำหนดอัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมเงิน หรือเพื่อการรับฝากเงิน กำหนดอัตราดอกเบี้ยการรับฝากเงิน

(๗) การดำเนินการออกตั๋วสัญญาใช้เงินของสหกรณ์ต้องอยู่ในกรอบและหลักเกณฑ์อย่างเป็นระบบ จึงให้สหกรณ์กำหนดระเบียบและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการออกตั๋วสัญญาใช้เงินเพื่อเป็นเครื่องมือควบคุมตรวจสอบ

(๘) การออกตั๋วสัญญาใช้เงินของสหกรณ์เพื่อการชำระหนี้ตามสัญญาซื้อขาย ชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงิน หรือชำระหนี้ตามสัญญารับฝากเงิน แต่ไม่บังคับกันตามสัญญาซื้อขาย กู้ยืมเงิน หรือรับฝากเงิน เว้นแต่จะบังคับตามตั๋วสัญญาใช้นั้นไม่ได้

๔. รายการที่ต้องมีในตั๋วสัญญาใช้เงิน คือ

- (๑) คำบอกชื่อว่าเป็นตั๋วสัญญาใช้เงิน
- (๒) คำมั่นสัญญาอันปราศจากเงื่อนไขจะจ่ายเงินเป็นจำนวนแน่นอน
- (๓) วันถึงกำหนดใช้เงิน
- (๔) สถานที่ใช้เงิน
- (๕) ชื่อหรือยี่ห้อของผู้รับเงิน
- (๖) วันและสถานที่ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน
- (๗) ลายมือชื่อผู้ออกตั๋ว

รายการที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๕ และที่ ๗ หากมิได้ระบุลงในหนังสือตราสารย่อมไม่สมบูรณ์เป็นตั๋วสัญญาใช้เงิน ฝืนทำขึ้นไม่สามารถบังคับได้ตามสัญญาตั๋วสัญญาใช้เงิน ส่วนรายการที่ ๓ ที่ ๔ และ ที่ ๖ ถ้ามิได้ระบุลงไว้ กฎหมายยกเว้นให้ยังเป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่สมบูรณ์ โดยปฏิบัติดังนี้ (มาตรา ๙๔๔ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์)

ก. ไม่ระบุวันถึงกำหนดใช้เงิน ตามรายการที่ ๓ ให้ถือว่าผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน พึงใช้เงินเมื่อได้เห็นคือวันที่ลูกหนี้ยื่นขอรับเงิน

ข. ไม่ระบุสถานที่ใช้เงิน ตามรายการที่ ๔ ให้ถือเอาภูมิลำเนาของผู้ออกตั๋วสัญญาใช้นั้นเป็นสถานที่ใช้เงิน สถานที่ใช้เงินหมายถึงสถานที่ที่เจ้าหน้าที่ไปรับเงินจากลูกหนี้

ค. ไม่ระบุสถานที่ออกตั๋วสัญญาใช้เงินตามรายการที่ ๖ ให้ถือว่าตั๋วสัญญาใช้นั้นออก ณ ภูมิลำเนาของผู้ออกตั๋ว และไม่ระบุวันที่ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน ผู้รับเงินโดยชอบด้วยกฎหมาย และทำการโดยสุจริตจะจดวันตามที่ถูกต้องแท้จริงลงในตัวนั้นก็ได้

ถ้าไม่มีรายการตามตั๋วสัญญาใช้เงิน อาจทำให้ตั๋วสัญญาใช้เงินไม่มีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายทำให้การบังคับชำระหนี้ไม่เป็นผล

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔

(นายสมชาย ชาญณรงค์กุล)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

นายทะเบียนสหกรณ์